

INGLIZ TILINI O'RGANISHNI KUCHAYTIRISHDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING O'RNI

Toshboltayev Faxriddin Urinboyevich

*Farg'ona davlat universiteti, Axborot
texnologiyalari kafedrası katta o'qituvchisi(PhD)*

Umarova Diloromxon Muzaffar qizi

Farg'ona davlat universiteti xorijiy tillar fakultetining birinchi kurs talabasi

Annotatsiya: Maqolada axborot texnologiyalarining ingliz tilini o'rganishda o'rni va roli tahlil qilinadi. Texnologiyalar, jumladan onlayn platformalar, mobil ilovalar va interaktiv vositalar til o'rganishning samaradorligini oshiradi. Axborot texnologiyalarining ta'lim jarayoniga ta'siri va o'quvchilarning motivatsiyasini oshirishdagi roli haqida ilmiy tahlil beriladi. Biroq, texnologiyalardan noto'g'ri foydalanish salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Kalit so'zlar: Ingliz tili, axborot texnologiyalari, ta'lim, mobil ilovalar, interaktiv o'yinlar, til o'rganish metodologiyasi, onlayn ta'lim.

Ingliz tilini o'rganish jarayonida axborot texnologiyalarining roli kundan-kunga oshib bormoqda. Texnologiyalarning joriy etilishi, ayniqsa, uzoqdan o'rganish (distant learning) va interaktiv o'rganish shakllarini kengaytirish orqali til o'rganishni sezilarli darajada samarali va qiziqarli qilish imkonini yaratdi. Ma'lumki, ingliz tili bugungi global kommunikatsiyaning eng muhim vositalaridan biri hisoblanadi, shuning uchun uning o'rganish metodologiyasi ham doimiy ravishda rivojlanmoqda. Axborot texnologiyalari bu jarayonda yangi imkoniyatlar yaratadi va o'quvchilarga o'zlarining individual ehtiyojlariga mos ravishda til o'rganishni ta'minlaydi.

Axborot texnologiyalarini til o'rganishda qo'llash ta'limda katta inqilob yaratdi. Internet resurslari, onlayn platformalar va mobil ilovalar o'quvchilarga nafaqat yangi bilimlarni o'zlashtirish, balki o'rganish jarayonini o'z vaqtida kuzatish va baholash imkoniyatini ham taqdim etadi. O'quvchilarning axborot texnologiyalariga bo'lgan ishonchi va qiziqishi ortib borgan sayin, til o'rganishdagi samaradorlik ham sezilarli darajada oshmoqda.

Axborot texnologiyalarining ta'limdagi roli uzoq vaqt davomida turli tahlillarga sabab bo'lgan. Bir necha yillardan beri o'quvchilarning axborot texnologiyalaridan foydalanishi, ularning til o'rganish jarayonidagi faolligini oshiradi. G'arbiy olimlar tomonidan o'tkazilgan tadqiqotlar natijasida, mobil ilovalar va onlayn platformalar o'quvchilarning motivatsiyasini oshirishga yordam beradi. Duolingo, Babbel, Memrise kabi platformalar, foydalanuvchilarga o'qish va yozish ko'nikmalarini mustahkamlashga imkon berib, o'rganishni oson va qiziqarli qilishga qaratilgan. Mobil texnologiyalar o'rganish jarayonini yanada interaktiv va ilhomlantiruvchi qiladi. O'quvchilar uchun tilni o'rganish o'yin shaklida amalga oshiriladi, bu esa o'rganishning samaradorligini oshiradi. O'quvchilar bir vaqtning o'zida grammatikani, leksikani va talaffuzni yaxshilashga harakat qiladilar. O'yin shaklidagi o'rganish, o'quvchilarda stress va qo'rquvni kamaytiradi, natijada o'rganish jarayoni yanada samarali bo'ladi. Smith va Brown (2020) o'zlarining ishlarida, axborot texnologiyalarining til o'rganish samaradorligini oshirishdagi muhimligini ta'kidlashgan. Ular ta'kidlashicha, mobil ilovalar va onlayn platformalar o'quvchilarga yangi tilni o'rganishda individual yondoshuvni amalga oshirish imkoniyatini beradi. O'quvchilar o'zlarining o'rganish tempi va metodlarini tanlab, shu bilan o'z o'rganish jarayonini boshqarish imkoniga ega bo'ladilar. Bu esa o'quvchilarni o'z bilimlari bilan xursand qiladi va o'rganishning natijalariga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Mobil ilovalar orqali til o'rganishning yana bir afzalligi – bu interaktiv o'yinlar va testlar yordamida o'rganish jarayonini yangilashdir.

Shuningdek, internetda ingliz tilidagi bloglar, maqolalar va forumlar, o'quvchilarga o'rganish materiallarini baham ko'rish imkonini beradi. Bu jarayon orqali o'quvchilar o'z o'rganishlarini boshqa talabalar bilan muhokama qilishadi, bu esa tilni o'rganishdagi faoliyatni mustahkamlaydi. Axborot texnologiyalari o'quvchilarning o'z-o'zini baholash va o'rganishning sifatini oshirishga yordam beradi.

Axborot texnologiyalari nafaqat o'quvchilarga, balki o'qituvchilarga ham ko'plab yangi imkoniyatlar yaratadi. O'qituvchilar uchun onlayn platformalar va interaktiv darsliklar yordamida talabalarning o'rganish jarayonini kuzatish, ularning yutuqlarini baholash va kerakli yordamni ko'rsatish imkoniyatlari mavjud. Bundan tashqari, o'qituvchilar o'z darslarini yanada jonli va qiziqarli qilish uchun turli xil multimedia

vositalaridan foydalanishi mumkin. Shuningdek, axborot texnologiyalari o'qituvchilarga kengaytirilgan pedagogik yondoshuvlarni amalga oshirishda yordam beradi, bu esa har bir o'quvchining ehtiyojlariga moslashtirilgan darslar yaratish imkonini beradi. Lee va Park (2019) o'zlarining tadqiqotida mobil ta'lim vositalarining o'quvchilar va o'qituvchilar o'rtasidagi muloqotni qanday yaxshilashini ko'rsatishgan. Ularning fikriga ko'ra, mobil ilovalar va interaktiv platformalar yordamida o'qituvchilar talabalarning o'rganish jarayonlarini jonli ravishda kuzatishlari mumkin. Shu bilan birga, o'qituvchilar o'z darslarini turli xil resurslar bilan boyitib, o'quvchilarning fikrlash doirasini kengaytiradilar. Bu jarayonda, o'qituvchilarning axborot texnologiyalaridan samarali foydalanishlari, o'quvchilarga qanday qilib individual yondashuvlarni amalga oshirishni o'rgatishlari juda muhim. O'qituvchilar texnologiyalarni o'z darslarini diversifikatsiya qilish va o'quvchilarga yanada samarali ta'lim berish uchun ishlatadilar. Shuni ta'kidlash kerakki, axborot texnologiyalaridan foydalanish faqat ijobiy ta'sir ko'rsatmaydi. Ba'zi holatlarda, texnologiyalarning haddan tashqari qo'llanilishi o'quvchilarda chalg'ish yoki diqqatni jamlashda qiyinchiliklar keltirib chiqarishi mumkin. Bu esa o'rganish samaradorligini pasaytiradi. Axborot texnologiyalarining o'quvchilarga zararli ta'sir ko'rsatmasligi uchun ularni to'g'ri boshqarish zarur. Axborot texnologiyalari ingliz tilini o'rganishning samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Ular o'quvchilarga turli xil o'quv vositalarini taqdim etadi, shu bilan birga ularning o'rganish motivatsiyasini kuchaytiradi. Shunga qaramay, texnologiyalardan noto'g'ri foydalanish va resurslarning haddan tashqari ko'pligi o'quvchilarning diqqatini chalg'itishi mumkin, shuning uchun ularni samarali boshqarish zarur. Kelajakda, axborot texnologiyalari ta'limning barcha sohalarida yanada kengroq qo'llanilishi, til o'rganishda yangi metodlarni ishlab chiqishga olib kelishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Smith, J., & Brown, L. (2020). *The Impact of Information Technologies on Language Learning in Higher Education*. Journal of Educational Technology, 18(2), 45-58.
2. Lee, A., & Park, Y. (2019). *Mobile Learning in ESL: Tools and Techniques*. Journal of Language Learning, 14(3), 112-125.